

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 22 грудня 2025 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
Віра РОГОВА
Наказ від 22 грудня 2025 р. № 353

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»
*для практичних психологів, соціальних педагогів
закладів дошкільної освіти***

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2021 № 397 та відповідно до професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24 листопада 2020 року № 2425-20, професійного стандарту за професією «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755-21. Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII (зі змінами), Закону України «Про дошкільну освіту» №2628-III (редакція від 02.04.2022), Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 №509, Базового компоненту дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800, листа МОН України «Методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» від 20.12.2022 №1/15511-22, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність практичних психологів, соціальних педагогів та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку практичних психологів, соціальних педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний практичний психолог, соціальний педагог закладу дошкільної освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: підвищення професійної компетентності практичних психологів і соціальних педагогів шляхом формування знань та навичок щодо розвитку емоційного добробуту, навичок психосоціальної підтримки в учасників освітнього процесу. Забезпечення навичками і методами для формування та розвитку резилієнс-підходів у педагогічних колективах. Сприяти підвищенню рівня психологічної стійкості учасників освітнього процесу через впровадження сучасних психолого-педагогічних інструментів, інноваційних технологій та комунікативних стратегій.

Основні завдання:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей соціальних педагогів та практичних психологів закладів дошкільної освіти;
- поглибити й розширити знання соціальних педагогів та практичних психологів закладів дошкільної освіти з теорії і практики навчання та виховання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі дошкільної освіти;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей соціальних педагогів та практичних психологів закладів дошкільної освіти;
- удосконалити вміння соціальних педагогів та практичних психологів закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- підвищити обізнаність педагогічних працівників, батьків і дітей щодо розпізнання ознак психологічного стресу і травми, отриманих внаслідок переселення або споглядання насильства, та відповідного реагування;

- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері дошкільної освіти;
- сутності Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту дошкільної освіти (Базовий компонент дошкільної освіти);
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельної навчальної програми та навчальної програми;
- сутності концепції Нової української школи, її принципів та завдань;
- вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку.
- методів створення емоційно безпечного та сприятливого середовища для розвитку дітей;
- принципів індивідуального підходу до кожної дитини;
- особливостей організації ефективної комунікації з батьками для створення партнерської моделі виховання дітей дошкільного віку;
- планування діяльності фахівців психологічної служби закладу дошкільної освіти.

Уміння:

- здійснювати психологічний супровід суб'єктів освітньої діяльності відповідно до вимог законодавства;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді;
- здійснювати психологічний супровід та соціально-педагогічний патронаж дітей та їхніх родин, що постраждали внаслідок війни.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- генерування нових ідей (креативність);
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, українська національна ідентичність, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- інклюзія та безбар'єрність;
- партнерство з батьками та громадою;
- професійна етика, рефлексія та саморозвиток.

Укладач програми	Гаркавенко Юлія Олександрівна , викладач кафедри психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу закладу дошкільної освіти» для практичних психологів, соціальних педагогів закладів дошкільної освіти

Мета програми	Підвищення професійної компетентності практичних психологів і соціальних педагогів шляхом формування знань та навичок щодо розвитку емоційного добробуту, навичок психосоціальної підтримки в учасників освітнього процесу. Забезпечення навичками і методами для формування та розвитку резилієнс-підходів у педагогічних колективах. Сприяти підвищенню рівня психологічної стійкості учасників освітнього процесу через впровадження сучасних психолого-педагогічних інструментів, інноваційних технологій та комунікативних стратегій
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Практичні психологи, соціальні педагоги закладів дошкільної освіти
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	120 год / 4 ЄКТС (72 аудиторних годин, 48 годин – самостійна робота)
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06, ЗК.07, ЗК.08, ЗК.09 Професійні компетентності: А Психологічна профілактика (А1, А2, А3, А4); Б Психологічна просвіта щодо психологічного благополуччя та психічного здоров'я (Б1, Б2, Б3, Б4); В Психологічна діагностика (В1, В2, В3, В4); Г Психологічна допомога за запитом та/або відповідно до виявленої потреби в такій допомозі (Г1, Г2); Ґ Власний професійний розвиток та самоосвіта (Ґ1, Ґ2, Ґ3, Ґ4); Д Співпраця з педагогічними працівниками щодо організації ефективної освітньої діяльності та співучасть у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти (Д1, Д2, Д3); Е Організаційно-методична діяльність під час виконання трудових функцій (Е1, Е2)
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			Лекції	Семінари	Практичні	
Модуль I. Філософія освіти XXI століття		6	6	—	—	6
1.1.	Філософія стоїцизму як інструмент формування ментальної стійкості педагога	2	2	—	—	—
1.2.	Система педагогічної просвіти батьків за В. Сухомлинським	2	2	—	—	3
1.3.	Російсько-українська війна: історичний, геополітичний та економічний аспекти	2	2	—	—	—
Модуль II. Професійна діяльність фахівців в умовах закладу освіти		24	—	—	24	14
2.1.	Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору	2	—	—	2	—
2.2.	Атестація фахівців психологічної служби	2	—	—	2	2
2.3.	Педагогіка партнерства: забезпечення співпраці в закладі освіти через інтеграцію	2	—	—	2	2
2.4.	Психолого-педагогічні механізми соціалізації дітей дошкільного і молодшого шкільного віку	2	—	—	2	2
2.5.	Принципи тайм-менеджменту в освітньому середовищі	2	—	—	2	—
2.6.	Ресурсний підхід у роботі з дітьми та родинами внутрішньо переміщених осіб.	2	—	—	2	2
Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»		6	—	—	6	4
Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»		6	—	—	6	2
Модуль III. Розвиток психологічної стійкості в учасників освітнього процесу		34	—	—	34	20
Інваріантна частина		26	—	—	26	20
3.1.	Сучасні підходи у роботі з гіперактивними дітьми (РДУГ) у закладах освіти	2	—	—	2	—
3.2.	Сімейне виховання та соціальна адаптація дітей в сучасних умовах	2	—	—	2	2
3.3.	Практика майнфундлес як інструмент стрес менеджменту для освітян: підвищуємо психосоціальну стійкість, включаємося в життя	2	—	—	2	2
3.4.	Впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу освіти	2	—	—	2	2
3.5.	Техніки та методи самозцілення та саморегуляції особистості засобами арт-терапії	2	—	—	2	—
3.6.	Розвиток соціально-психологічних основ становлення особистості у полікультурному середовищі	2	—	—	2	—
3.7.	Дитяча нервовість, її причини та наслідки (неврози, особистісні розлади)	2	—	—	2	—
3.8.	Особливості соціалізації дітей і молоді в умовах війни	2	—	—	2	—
3.9.	Нейророзвиток та нейрокорекція засобами	2	—	—	2	—

	інноваційних технологій та методик у роботі з дітьми					
3.10.	Емоційний інтелект і як його розвивати: від саморегуляції до психологічного благополуччя й успіху	2	–	–	2	–
3.11.	Спецкурс. Супервізія: інструмент професійної підтримки та розвитку педагога	6	–	–	6	6
Варіативна частина		8	–	–	8	4
3.12.	Формування компетентностей дошкільника навчаюся на основі досвіду	4	–	–	4	–
3.13.	Особистісно-професійний імідж сучасного педагога	2	–	–	2	2
3.14.	Збереження професійної стійкості та емоційного ресурсу педагога	2	–	–	2	–
3.15.	Логіко-математична гра «Танграм» як практичний засіб розвитку й тренування логічного мислення	2	–	–	2	–
3.16.	Формування творчої особистості в інтегрованій творчій діяльності вихованця ЗДО (засобами ниткографії, фольги, природного, викидного та текстильного матеріалів)	2	–	–	2	2
3.17.	Розвиток медіаграмотності в ЗДО засобами критичного мислення у дітей старшого дошкільного віку	2	–	–	2	-
3.18.	Основні принципи розроблення терапевтичної казки	2	–	–	2	-
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		8	2	–	6	7
4.1.	Настановче заняття. Вхідне діагностування	2	2	–	–	–
4.2.	Тематична дискусія « <i>Організація та зміст психолого-педагогічного супроводу суб'єктів освітнього процесу в закладі дошкільної освіти</i> »	2	–	–	2	3
4.3.	Захист випускних проєктів	2	–	–	2	4
4.4.	Вихідне діагностування	2	–	–	2	–

Модуль I. Філософія освіти ХХІ століття

1.1. Філософія стоїцизму як інструмент формування ментальної стійкості педагога.

Ознайомлення з ключовими принципами стоїцизму. Практичні техніки стоїків для збереження емоційної рівноваги в стресових ситуаціях. Використання стоїчного підходу для ефективного вирішення конфліктів і збереження професійної стійкості. Рекомендації для інтеграції стоїчних практик у щоденну роботу педагога.

1.2. Система педагогічної просвіти батьків за В. Сухомлинським.

Виховання майбутніх батьків-вихователів ще за шкільною партою. Старшокласникам пропонувався факультативний курс «Культура взаємовідносин у сім'ї».

Школа для батьків при Павлівській СШ. Вперше батьки запрошувалися до цієї школи тоді, коли дітям виповнювалося 4 роки. Заняття – двічі на місяць. Це було перше - дошкільне відділення батьківської школи. Було тут ще три відділення: молодше шкільне, підліткове та юнацьке. Практикувалося в Павлівці відвідування занять педагогічної школи й тими подружжями, які ще не мали дітей. Сумарно тривалість навчання батьків становила 12-13 років. За ці роки на ознайомлення батьків з психолого-педагогічними проблемами виховання дітей тут відводилося часу більше, ніж на вивчення педагогіки і психології в освітянському ВНЗ. Регулярні психологічні (теоретичні) семінари для вчителів, на які запрошувалися іноді й окремі батьки.

Книга «Батьківська педагогіка».

1.3. Російсько-українська війна: історичний, геополітичний та економічний аспекти.

Розглянуто історичні, економічні та геополітичні причини російсько-української війни.

Визначено місце війни у теорії світ-систем. Проаналізовано економічні наслідки збройного конфлікту для України та світу. Обговорено цікаві факти та особливості російсько-української війни

Модуль II. Професійна діяльність фахівців в умовах закладу освіти

2.1. Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору

Основи педагогічної етики. Педагогічний етикет: комунікація, взаємодія з колегами та батьками, поведінка в колективі. Створення комфортного освітнього простору (фізичний комфорт, емоційна підтримка). Практичні аспекти реалізації педагогічної етики та етикету.

2.2. Атестація фахівців психологічної служби.

Основні нормативні документи на які слід звернути увагу під час проходження атестації педагогічних працівників. Норми, які набирають чинності з моменту оприлюднення нового Положення. Аналіз загальних аспектів висвітлених в Положенні. Порівняльна характеристика Типового та нового Положення, які є нововведення.

2.3. Педагогіка партнерства: забезпечення співпраці в закладі освіти через інтеграцію.

Впровадження принципів педагогіки партнерства у рамках Нової української школи. Значущість впровадження педагогіки партнерства як центрального елемента в реформуванні української освітньої системи. Особливості формування динамічних і взаємодійних відносин між учнями, вчителями, батьками та суспільством у цілому. Педагогіка партнерства як стратегічний підхід, який сприяє інтеграції інтересів і зусиль всіх учасників освітнього процесу. Новітні педагогічні підходи до налагодження педагогіки партнерства в умовах реалізації НУШ. Створення та підтримка ефективних взаємодій між усіма учасниками освітнього процесу. Особливості залучення батьків до освітнього процесу, стимулювання учнів до самостійного навчання і критичного мислення, а також забезпечення відкритого та конструктивного діалогу між усіма сторонами. Підвищення рівня підготовки педагогічних кадрів до роботи в умовах партнерських відносин. Специфіка розроблення та організації тренінгів і семінарів для батьків, а також створення навчальних матеріалів для оцінки ефективності партнерських відносин. Механізми впровадження принципів партнерства в освітній процес і розробку практичних інструментів для їх реалізації.

2.4. Психолого-педагогічні механізми соціалізації дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

Психолого-педагогічні механізми соціалізації дітей на різних етапах їх розвитку, зокрема в дошкільному та молодшому шкільному віці. В роботі акцентується на таких аспектах, як формування самооцінки, розвиток емоційної компетентності, адаптація до групи однолітків, а також засвоєння соціальних ролей. Ефективні методи і техніки, які сприяють соціалізації дітей, зокрема: використання ігор та рольових моделей для розвитку соціальних навичок; створення сприятливого емоційного клімату в колективі для підтримки взаємодії та співпраці; техніки комунікативного розвитку, зокрема тренінги, направлені на покращення вербальної та невербальної взаємодії; практики взаємопідтримки та розвитку емпатії через діяльність, що орієнтована на співпереживання. Роль педагога і психолога у створенні умов для ефективної соціалізації, зокрема через індивідуальний підхід до кожної дитини, а також підтримку її емоційного та соціального розвитку. Практичні завдання, спрямовані на розвиток взаєморозуміння та співпраці в групі, забезпечують не тільки навчальну, а й соціальну адаптацію дітей до нового середовища.

2.5. Принципи тайм-менеджменту в освітньому середовищі.

Термін "тайм-менеджмент" запозичено з англійської мови ("time management") й означає "управління часом". Планування, націлене на досягнення цілей з мінімальною витратою часу та максимальною ефективністю. Тайм-менеджмент – це комплекс методів і технік для управління часом. Уміння планувати і структурувати свій день, тиждень, місяць і навіть рік дуже спростить ваше життя й обов'язково призведе до успіху. Кожен з нас стикався з тим, що не вистачає часу. Ця проблема поширена в усіх аспектах життя: роботі, стосунках,

повсякденній рутині тощо. Нестача часового ресурсу провокує стрес, а саме він є однією з головних причин головного болю, безсоння, прокрастинації та депресії. Щоб упоратися із цим, потрібно навчитися розставляти пріоритети, фокусуватися на важливому та структурувати.

2.6. Ресурсний підхід у роботі з дітьми та родинами внутрішньо переміщених осіб.

Під час практичного заняття висвітлено проблеми роботи з вразливою групою, що потребує спеціального підходу в умовах пережитих кризових ситуацій. Здійснено аналіз ситуацій по наданню допомоги дітям та сім'ям внутрішньо переміщених осіб. Обговорено методи і стратегії надання психологічної допомоги, спрямованої на подолання травматичного досвіду, зменшення рівня стресу, тривожності, а також сприяння успішній адаптації та інтеграції в нове середовище.

Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами. Розробка індивідуальної програми розвитку дитини. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед дітей, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Взаємодія з батьками дітей дошкільного віку та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей.

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем. Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожної дитини: ступінь функціональних можливостей, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними труднощами. Практичні приклади та рекомендації щодо урахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання освітніх програм для дітей з особливими освітніми потребами.

Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища.

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій. Психологічні техніки відновлення ресурсного стану педагогів та дітей в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в дітей.

Ментальне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем ментального здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях.

Модуль III. Професійна діяльність педагогічних працівників в умовах закладу дошкільної освіти

3.1. Сучасні підходи у роботі з гіперактивними дітьми (РДУГ) у закладах освіти

Основні аспекти роботи з дітьми, що мають розлад дефіциту уваги та гіперактивності (РДУГ) в освітньому середовищі. Матеріал охоплює сучасні підходи та методи корекційної роботи, зокрема, когнітивно-поведінкову терапію, методики нейротренування та адаптивні освітні технології, що сприяють покращенню самоконтролю та концентрації уваги у дітей з РДУГ. Розглядаються питання інтеграції цих методів у навчальний процес, взаємодії педагогів із психологами та батьками для створення індивідуальних планів підтримки. Практичні рекомендації для педагогів, які допоможуть ефективно організувати навчання і забезпечити сприятливе середовище для гіперактивних дітей.

3.2. Сімейне виховання та соціальна адаптація дітей в сучасних умовах.

Розглядається вплив сімейного виховання на процес соціальної адаптації дітей у сучасних умовах. Проаналізовано основні аспекти сімейної взаємодії, що сприяють формуванню соціальних навичок, емоційного інтелекту та моральних цінностей у дитини. Визначено ефективні методи підтримки дитини у процесі її інтеграції в суспільство, підкреслено важливість батьківського прикладу у формуванні особистості. Особливу увагу приділено сучасним викликам, які впливають на виховання та соціалізацію дітей.

3.3. Практика майнфундлес як інструмент стрес менеджменту для освітян: підвищуємо психосоціальну стійкість, включаємося в життя.

Практика майнфундлес як інструмент збереження здоров'я для психологічної підтримки освітян та їх психосоціальної стійкості. Вплив емоційних гоїдалок під час війн на стан здоров'я. Стрес-менеджмент (управління стресом) як інструмент ефективної дії, спрямованої на послаблення стресової реакції і на швидке досягнення рівноваги. Поняття стресостійкості та механізм впливу майнфундлес як безоціночної усвідомленості, що виникає внаслідок свідомого скерування уваги на теперішній момент власного досвіду. Інструменти й техніки для майнфундлес в освіті.

3.4. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу освіти.

Поняття здоров'язбережувальних технологій. Комплекс методів, заходів та практик, спрямованих на збереження та покращення фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я учнів в освітньому процесі. Принципи здоров'язбережувальних технологій. Методи та форми здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі.

Психогігієна та стрес-менеджмент. Роль педагога у впровадженні здоров'язбережувальних технологій. Моделювання здорового способу життя. Формування здоров'язбережувального середовища. Виклики та проблеми впровадження здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти.

3.5. Техніки та методи самозцілення та саморегуляції особистості засобами арт-терапії.

Своєчасна саморегуляція є своєрідним психогігієнічним засобом, що запобігає перенапруженню, сприяє відновленню сил, нормалізує емоційний фон життя, а також посилює мобілізацію ресурсів організму. Існують природні способи регуляції, які включаються самі собою, спонтанно; їх називають неусвідомленими. До них належать: тривалий сон, смачна їжа, спілкування з природою, тваринами, водні процедури, масаж, танці, музика і багато іншого. Для регуляції емоційних станів, нервово-психічної напруги використовують спеціальні прийоми, які називають методами саморегуляції, або засобами самовпливу (тобто передбачається активна участь самої людини). Ознайомлення із арт-терапевтичними техніками, як засобами корекції та залучення дитини до мистецтва. Види арт-терапевтичних методик в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Етапи проведення арт-терапевтичного заняття з дітьми з ООП.

Творча діяльність гармонійно поєднує виховний, діагностичний і корекційний процеси, створює підґрунтя для налагодження довірливих емоційних стосунків із дитиною, ефективної

соціальної взаємодії та якісного корекційного впливу.

3.6. Розвиток соціально-психологічних основ становлення особистості у полікультурному середовищі.

Поняття – полікультурне середовище, ідентичність, самоідентичність, дискримінація, стереотипи, інклюзія. Гендерна чутливість. Ставлення до людей з інвалідністю. Протидія дискримінації.

Робота з дітьми щодо формування та розвитку толерантності. Особливості становлення ідентичності особистості. Інклюзивне навчання – переваги для дітей з ООП та дітей у групі.

3.7. Дитяча нервовість, її причини та наслідки (неврози, особистісні розлади).

Нервово-психічні порушення у дітей, які позначаються скорочено як нервові порушення, як дитяча нервовість, містять різноманітний спектр своїх проявів. Дитяча нервовість обумовлена як біологічними, так і мікросоціальними причинами, а частіше всього їх поєднанням. Біологічні причини – травматичні, інфекційні, токсичні і інші шкідливі впливи при зачатті, в період вагітності і родів в перші місяці і роки життя, а також несприятливі спадкові впливи. Соціальними причинами дитячої нервовості є: переживання вагітної або жінки, яка недавно стала матір'ю, неправильне виховання і несприятливі умови життя в дитинстві. Пригнічення темпераменту – часта причина дитячої нервовості або важкості і одна із основних рамок в механізмі виникнення неврозу. Сучасна людина здатна пригнічувати емоції і власний темперамент. Сангвінік, холерик, флегматик живуть в жорстких рамках загальноприйнятого “хорошого тону”, в якому немає місця природному прояву емоцій і темпераменту. За пригнічення емоцій і темпераменту людина ХХ ст. платить ростом психосоматичних захворювань.

3.8. Особливості соціалізації дітей і молоді в умовах війни

Висвітлення проблеми соціалізації в умовах війни в Україні. Розгляд аспектів інформаційної війни в сучасних умовах. Рекомендації щодо забезпечення емоційної рівноваги у дітей в час війни.

3.9. Нейророзвиток та нейрокорекція засобами інноваційних технологій та методик у роботі з дітьми.

Поняття нейророзвиток та нейрокорекція. Використання новітніх технологій і методик для підтримки та розвитку когнітивних, емоційних та фізіологічних аспектів нейророзвитку дітей. Вона охоплює сучасні підходи до нейрокорекції, що базуються на інноваційних технологіях, таких як нейрофідбек, електронні тренажери, цифрові програми та застосування віртуальної реальності для корекції порушень розвитку. Окремо розглядаються методики, які використовують інтерактивні технології для стимулювання розвитку мовлення, уваги, пам'яті, моторики та соціальних навичок у дітей, зокрема при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП). У межах цієї теми також буде проаналізовано вплив новітніх технологій на формування нейропластичності мозку та механізми адаптації до нових навчальних умов. Педагоги та спеціалісти отримають практичні знання та інструменти для застосування інноваційних підходів у повсякденній роботі з дітьми, що дозволяє ефективно коригувати порушення розвитку та сприяти їх успішній інтеграції в освітній процес.

3.10. Емоційний інтелект і як його розвивати: від саморегуляції до психологічного благополуччя й успіху.

Концепції, сутність та компоненти емоційного інтелекту. Поняття про базові емоції. Колесо Плутчика у самопізнанні емоцій. Саморегуляція, самопізнання, емпатія, соціальні навички у розвитку емоційного інтелекту учнів/учениць. Емоційний інтелект у системі наскрізних умінь особистості. Вправи, техніки, інструменти розвитку емоційного учасників освітнього процесу. Емоційний інтелект для психологічної підтримки ментального здоров'я і командної роботи. Мистецька діяльність у розвитку емоційного інтелекту (наскрізне вміння) здобувачів освіти. Інтегровані мистецькі практики для розвитку емоційного інтелекту.

3.11. Спецкурс. Супервізія: інструмент професійної підтримки та розвитку педагога

Сутність понять “супервізія”, “супервізор”. Нормативно-правові документи, що регулює супервізію в освіті. Переваги та виклики впровадження супервізії у загальній середній освіті в

Україні в умовах сьогодення.

Ключові принципи та методи супервізії (людиноцентризм, доступність, відповідальність, академічна доброчесність, свобода, партнерство, об'єктивність, гуманізм, демократизм, конфіденційність). Методи супервізії (супервізійна бесіда, консультування, спостереження, опитування, самооцінювання, аналіз документів тощо). Форми організації супервізії (очна, очно-дистанційна, дистанційна) та особливості їх проведення в індивідуальному та груповому форматах.

Ключові аспекти діяльності супервізора в освітньому середовищі. Профіль супервізора: цінності, компетентності, міжособистісні якості. Самооцінювання супервізором власних компетентностей, необхідних для успішної супервізії. Характеристика основних ролей супервізора (консультант, тренер, коуч, наставник, фасилітатор та лідер).

3.12. Формування компетентностей дошкільника навчаємося на основі досвіду

Розкриття сучасних підходів до розвитку ключових компетентностей дітей дошкільного віку через діяльнісний та досвідний підхід. Розкриття важливості навчання через власний досвід дитини, активну взаємодію з навколишнім середовищем, гру, експериментування та практичну діяльність.

3.13. Особистісно-професійний імідж сучасного педагога.

Зміст поняття «особистісно-професійний імідж». Складові особистісно-професійного іміджу: професійні якості (знання, уміння, навички), особистісні якості (емоційний інтелект, стійкість, креативність), соціальні навички (комунікація, уміння працювати в команді, лідерство). Вплив особистісних якостей на формування професійного іміджу. Використання сучасних технологій для підвищення іміджу (соціальні мережі, особисті блоги). Вплив іміджу на успішність освітнього процесу.

3.14. Збереження професійної стійкості та емоційного ресурсу педагога.

Практичне заняття спрямоване на ознайомлення вчителів з ефективними методами саморегуляції, відновлення внутрішнього ресурсу та профілактики професійного вигорання. Учасники матимуть можливість проаналізувати власні стресові тригери, опанувати техніки швидкого емоційного відновлення, а також створити власну «карту ресурсів». Заняття передбачає інтерактивну форму роботи, вправи на усвідомлення власних потреб, обмін досвідом та практичні інструменти для щоденного застосування.

3.15. Логіко-математична гра «Танграм» як практичний засіб розвитку й тренування логічного мислення

Знайомство з історією виникнення та способами використання геометричної головоломки «Танграм» в освітньому середовищі та її можливостями для розвитку дитини. Результатом виконання практичних завдань (складання силуетів із геометричних фігур, робота зі схемами-зразками, схемами-контурами, відтворення фігур, керуючись зображенням на екрані або на малюнку, творчі на розвиток уяви та інтегровані з малюванням), є розуміння кольору, величини і форми, розвиток логічного мислення, просторової уяви, візуального сприйняття, комбінаторних здібностей, наочно-образного мислення особистості.

3.16. Формування творчої особистості в інтегрований творчій діяльності виховання ЗДО (засобами ниткографії, фольги, природного, викидного та текстильного матеріалів).

Поняття творчої особистості. Інтегрована творча діяльність: сутність та значення. Методи та прийоми у формуванні творчої особистості. Роль педагога у формуванні творчої особистості. Засоби для реалізації інтегрованої творчої діяльності. Розвиток креативності, соціальних і емоційних навичок через інтеграцію різних видів діяльності. Практичні приклади завдань для дітей. Роль співпраці з батьками. Виготовлення поробок (з паперу, текстильних, викидних та природних матеріалів).

3.17. Розвиток медіаграмотності в ЗДО засобами критичного мислення у дітей старшого дошкільного віку

Поняття "медіаграмотність" та її значення у житті дитини. Розвиток критичного мислення у дітей дошкільного віку. Методика роботи з відео. Спрямований перегляд/читання. Малюнок як медіатекст. Декодування фотографій. Робота з казками і мультфільмами в

дитячому колективі.

3.18. Основні принципи розроблення терапевтичної казки

Тема присвячена ознайомленню слухачів з терапевтичною казкою як ефективним інструментом психологічної та емоційної підтримки дітей. У межах лекції розкривається сутність терапевтичної казки, її роль у подоланні страхів, тривожності, внутрішніх конфліктів та розвитку емоційного інтелекту дитини.

Особлива увага приділяється основним принципам створення терапевтичної казки: визначенню запиту, побудові сюжету, добору образів і символів, врахуванню вікових та індивідуальних особливостей дитини. Розглядаються етичні аспекти та правила безпечного використання казки в освітній і корекційно-розвивальній роботі.

Лекція має практичну спрямованість і сприяє формуванню в педагогів та фахівців навичок самостійного розроблення терапевтичних казок для використання в освітньому процесі та психологічному супроводі дітей.

Питання для самостійного опрацювання

1. Методи психології: основні, допоміжні. Обмеження та можливості.
2. Співпраця з батьками: ефективні стратегії залучення.
3. Командна взаємодія фахівців спеціальної освіти: досвід зарубіжжя.
4. Шляхи уникнення та подолання міжособистісних конфліктів.
5. Емоційний інтелект. Методики визначення рівня розвитку.
6. Пам'ять як психічний процес. Прийоми мнемотехніки.
7. Види спілкування. Психотехнічні вправи для розвитку комунікабельності.
8. Формування ключових компетентностей у дітей дошкільного віку.
9. Використання цифрових інструментів у навчанні дошкільнят.

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / під наук. керівн. Т. Піроженко, авт. кол-в: Байєр О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 40 с.
2. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посіб. / За наук. ред. О.І.Пометун. Харків, 2007. 190 с.
3. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
4. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
5. Методичний посібник із фасилітації ігрової взаємодії з дітьми дошкільного віку «Граємо разом» / О. Рома, О. Гончаренко, Л. Жданюк, І. Піскова, О. Левандовська, Г. Малевич, О. Черевична, Г. Шварова, О. Шуляк: the LEGO Foundation. Запоріжжя : СТАТУС, 2022. 112 с.
6. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛПРА, 2016. 144 с.
7. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Богданов С. О. та ін. ; заг. ред.: Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 208 с.
8. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Н.Софій, А. Аносової. Київ : Центр інноваційної освіти «Про. Світ», 2023. 518 с.
9. Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога : навчальний посібник / уклад. Т. Й. Бабюк, Н. Г. Каньоса, С. М. Бабюк. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.